

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ ИШТИРОКИ ШАҲРВАНДОН ДАР ТАЪМИНИ ТАРТИБОТИ
ҶАМЪИЯТӢ

Бо қарори Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 7 июни соли 2023, № 1022

қабул карда шуд
Бо қарори Маҷлиси миллии
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 16 июни соли 2022, № 386

ҷонибдорӣ карда шуд

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқии ташкил ва иштироки ихтиёрии инфиродӣ ва дастҷамъонаи шаҳрвандонро дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ муайян менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

1) **тартиботи ҷамъиятӣ** - низоми муносибатҳои ҷамъиятӣ, ки мавҷудияти он амнияти шахсӣ ва ҷамъиятиро таъмин менамояд;

2) **чорабиниҳои муҳими ҷамъиятию сиёсӣ ва чорабиниҳои дигар** - чорабиниҳои расмие, ки тибқи фармону амрҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси миллии ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва чорабиниҳои дигаре, ки дар доираи ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ гузаронида, нисбат ба онҳо чораҳои махсуси таъмини амният амалӣ карда мешаванд;

3) **намояндагони ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ** - аъзо, кормандон ё фаъолони иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, илмӣ, эҷодӣ ва ташкилотҳои дигари ғайритиҷоратӣ;

4) **шаҳрвандони ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мусоидаткунанда** - кормандони ғайриштатӣ, аъзои дастҳои ихтиёрӣ, шуроҳои ҷамъиятӣ, шуроҳои собиқадорон, инчунин шахсони дигаре, ки дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ва мубориза бар зидди ҷинояткорӣ мусоидат менамоянд;

5) **иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ** - расондани кумак ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ба истиснои мақомоти прокуратура, бо мақсади ҳифзи ҳаёт, саломатӣ, ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, молу мулк, манфиатҳои ҷомеа ва давлат.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Принсипҳои иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ

Принсипҳои иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ инҳоянд:

- 1) қонуният;
- 2) ихтиёрӣ;
- 3) афзалияти ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд;
- 4) баробарии ҳама дар назди қонун;
- 5) адолати иҷтимоӣ ва инсондӯстӣ;
- 6) ватандӯстӣ;
- 7) ҳамкорӣ бо мақомоти давлатӣ ва худидоракунии маҳаллӣ;
- 8) мубодилаи иттилоот;
- 9) беғаразӣ.

Моддаи 4. Мусоидат ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ

Бо мақсади мусоидат ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ шаҳрвандон ҳуқуқ доранд:

1) бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ иштирок намоянд;

2) тибқи муроҷиати мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар ҷорабиниҳо доир ба ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ иштирок намоянд;

3) дар тарғиби донишҳои ҳуқуқӣ ва баланд бардоштани фарҳанг ва шуури ҳуқуқии аҳоли иштирок намоянд;

4) якҷо бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар пешбурди корҳои фаҳмондадиҳӣ ба шахсоне, ки барои содир намудани ҳуқуқвайронкунӣ майл доранд, иштирок намоянд;

5) бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар фаъолияти Ҳамоҳангсозӣ, маслиҳатӣ, экспертӣ ва машваратии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ оид ба масъалаҳои ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ, мубориза бар зидди ҷинояткорӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ иштирок намоянд;

б) бо шакли усулҳои дигари муқаррарнамудаи қонунгузорӣ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ва мубориза бар зидди ҷинояткорӣ ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ кумак намоянд.

Моддаи 5. Шаклҳои иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ

1. Иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ дар асоси инфиродӣ ва дастҷамъона амалӣ мегардад.

2. Шаклҳои иштироки инфиродии шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ инҳо мебошанд:

1) корманди ғайриштатӣ;

2) шахсоне, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мусоидат менамоянд.

3. Шаклҳои иштироки дастҷамъонаи шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ асос меёбанд, тавассути узвияти онҳо дар:

1) дастҳои ихтиёрӣ;

2) шуроҳои ҷамъиятӣ;

3) шуроҳои собиқадорони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ.

4. Ба шаҳрвандоне, ки дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ инфиродӣ ва дастҷамъона иштирок мекунанд, манъ аст:

1) ба шахсони дигар вогузор намудани ваколатҳои худ, инчунин суиистифода аз онҳо ба манфиати шахсӣ, ҳизбҳои сиёсӣ, ташкилотҳои тижоратӣ ва ғайритижоратӣ;

2) истифода намудани шаҳодатнома, пӯшидани либоси расмӣ ва ё истифодаи аломатҳои фарқкунанда, ки бо иштирок дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ алоқаманд нестанд;

3) анҷом додани фаъолияте, ки Қонуни мазкур пешбинӣ накардааст, инчунин худро ҳамчун корманди мақомоти ҳифзи ҳуқуқ муаррифӣ кардан;

4) амалӣ намудани фаъолияте, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ваколати мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мансуб донистааст, ҳамчунин истифода намудани ҳуқуқҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур бо ғараз ва мақсадҳои дигар.

5. Амали Қонуни мазкур нисбат ба шаҳрвандоне, ки ба мақомоти прокуратура ба сифати ёрдамчии ҷамъиятӣ мусоидат менамоянд, татбиқ намегардад.

БОБИ 2. ВАКОЛАТҲОИ МАҚОМОТИ ДАВЛАТӢ ВА ХУДИДОРАКУНИИ МАҲАЛЛӢ ОИД БА МАСЪАЛАҲОИ ИШТИРОКИ ШАҲРВАНДОН ДАР ТАЪМИНИ ТАРТИБОТИ ҶАМЪИЯТӢ

Моддаи 6. Ваколатҳои мақомоти ҳифзи ҳуқуқ оид ба масъалаҳои иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ

Мақомоти ҳифзи ҳуқуқ оид ба масъалаҳои иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ дорои ваколатҳои зерин мебошанд:

1) омодагии кормандони ғайриштатӣ ва аъзои дастҳои ихтиёро аз рӯи самтҳои асосии фаъолият, аз ҷумла барои амалҳо ҳангоми баргузории ҷорабиниҳои муҳимми ҷамъиятию сиёсӣ ва ҷорабиниҳои дигар дар шароити алоқаманд ба истифодаи қувваи ҷисмонӣ, расонидани ёрии аввалияи тиббӣ ташкил карда, мегузаронанд;

2) кормандони ғайриштатӣ, аъзои дастёрони ихтиёрӣ, шуроҳои ҷамъиятиро бо шаҳодатномаҳои дахлдор ва аломатҳои фарқкунанда таъмин менамоянд;

3) нақшаҳои дахлдори кори шуроҳои ҷамъиятӣ, дастёрони ихтиёрӣ, макон ва вақти гузаронидани чорабиниҳо оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ, шумораи аъзои дастёрони ихтиёрӣро, ки ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ҷалб карда мешаванд, бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мувофиқа менамоянд;

4) шуроҳои ҷамъиятиро бо воситаҳои дастурию методӣ таъмин менамоянд ва ба онҳо иттилооти зарурӣро барои фаъолият доир ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ пешниҳод мекунанд;

5) пешниҳоди шуроҳои ҷамъиятиро оид ба масъалаҳои марбут ба ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳо баррасӣ менамоянд;

6) ба шаҳрвандон барои ташкили дастёрони ихтиёрӣ кумак ва мусоидат мекунанд;

7) ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ менамоянд.

Моддаи 7. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ оид ба масъалаҳои иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ

Мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ оид ба масъалаҳои иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ дорои ваколатҳои зерин мебошанд:

1) барои ташкили дастёрони ихтиёрӣ, иштироки инфиродӣ ва дастҷамъона дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидат мекунанд;

2) оид ба ҳифзи иҷтимоӣ ва ҳавасмандгардонии моддии кормандоне, ки дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ иштирок мекунанд, чораҳо меандешанд;

3) ба шаҳрвандон иттилооти ҳуқуқӣ ва иттилооти дигари зарурӣро пешниҳод менамоянд, ҳуқуқу уҳдадорихои онҳоро оид ба ҳифз аз суиқасди ғайриқонунӣ мефаҳмонанд;

4) ба хабарҳо дар бораи ҳолатҳои ҳуқуқвайронкунӣ ва ҳодисаҳои, ки ба тартиботи ҷамъиятӣ таҳдид мекунанд, фавран воқуниш мекунанд;

5) ваколатҳои дигареро, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намулдааст, амалӣ менамоянд.

Моддаи 8. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ҳуқуқҳои мақомоти худидоракунии маҳаллӣ оид ба масъалаҳои иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ

1. Бо мақсади ҳамкорӣ ва ҳамоҳангсозии фаъолияти дастёрони ихтиёрӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва худидоракунии маҳаллӣ бо тартиби муқаррарнамудаи низомнома дар бораи дастёрони ихтиёрӣ метавонанд дар макони ҷойгиршавии минтақаи хизматӣ ситодҳои дастёрони ихтиёрӣро таъсис диҳанд.

2. Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва худидоракунии маҳаллӣ дар доираи ваколатҳои худ:

1) бо шуроҳои ҷамъиятӣ ва субъектҳои дигари пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ ҳамкорӣ менамоянд;

2) ба шуроҳои ҷамъиятӣ мусоидат менамоянд ва ҳар сол ҳисоботи онҳоро оид ба масъалаҳои расонидани кумак ба онҳо мешунаванд;

3) оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳо, аз ҷумла дар рафти чорабиниҳои муҳимми ҷамъиятию сиёсӣ ва чорабиниҳои дигар яқчо бо шуруи ҷамъиятӣ чораҳо меандешанд;

4) ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ менамоянд.

БОБИ 3. ИШТИРОКИ ИНФИРОДИИ ШАҲРВАНДОН ДАР ТАЪМИНИ ТАРТИБОТИ ҶАМЪИЯТӢ

Моддаи 9. Кормандони ғайриштатӣ

1. Кормандони ғайриштатӣ шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, ки синнашон на кам аз ҳаждаҳ буда, аз рӯи сифатҳои қорӣ, ахлоқӣ ва вазъи саломатӣ қобилияти иҷрои вазифаҳои оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ доранд.

2. Интихоби номзадҳо ба ҳайси кормандони ғайриштатӣ бо тартиби муайяннамудаи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ амалӣ карда мешавад.

3. Шаҳрвандони зерини Ҷумҳурии Тоҷикистон наметавонанд корманди ғайриштатӣ бошанд:

1) узви ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ё динӣ ва ташкилотҳои дигар, ки фаъолиятҳои қонун ё суд манъ кардааст;

2) доғи судӣ дошта бошанд;

3) гирифтори бемориҳои руҳӣ, нашъамандӣ ё майзадагӣ бошанд;

4) нисбат ба онҳо санади судӣ дар бораи ғайриқобили амал эътироф намудан ё маҳдуд сохтани қобилияти амалкунии онҳо эътибори қонунӣ пайдо карда бошад.

4. Барои ҳар як корманди ғайриштатӣ парвандаи шахсӣ тартиб дода шуда, дар он ариза, нусхаи шиносномаи шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, тарҷумаи ҳол, нусхаи ҳуҷжат дар бораи таҳсилот ва фаъолияти меҳнатӣ, маълумотнома дар бораи вазъи саломатӣ, розигии хаттӣ барои қоркарди маълумоти шахсӣ ва гузаронидани санҷиши маълумоти пешниҳодшуда, забонхат дар бораи ифшо накардани сирри давлатӣ ё маълумоти дигари бо қонун ҳифзшаванда, ки дар натиҷаи фаъолият ба ӯ маълум мегардад, ҳамроҳ карда мешавад. Санҷиши маълумоти пешниҳодшуда бо тартибе, ки дар мақомоти ҳифзи ҳуқуқ муқаррар шудааст, амалӣ карда мешавад. Парвандаи шахсии корманди ғайриштатӣ дар мақомоти дахлдор нигоҳ дошта мешавад.

Моддаи 10. Вазъи ҳуқуқӣ ва ташкили фаъолияти кормандони ғайриштатӣ

1. Кормандони ғайриштатӣ шахсони мансабдори мақомоти ҳифзи ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон намебошанд ва фаъолиятро ихтиёрӣ, ошкоро ва ройгон пеш мебаранд. Онҳо дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ таҳти роҳбарии бевоситаи корманди мақомоти ҳифзи ҳуқуқи ба онҳо вобасташуда иштирок мекунанд. Ба кормандони ғайриштатӣ шаҳодатнома, ки намунаи онро роҳбари мақомоти ҳифзи ҳуқуқ тасдиқ мекунанд, дода мешавад.

2. Самти фаъолияти кормандони ғайриштатӣ, ташкил ва тартиби фаъолияти онҳо бо низомнома муайян карда мешавад, ки онро мақомоти ҳифзи ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунанд.

3. Кормандони ғайриштатӣ ҳангоми ба амал баровардани фаъолият оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ҳуқуқ доранд:

1) аз шаҳрвандон риояи қонунҳо, тартиботи ҷамъиятӣ ва қатъ намудани амалҳои ғайриқонуниро талаб намоянд;

2) барои ҳифзи ҷойи ҳодиса, таъмини нигоҳдошти далелҳои шайъӣ чораҳо андешанд;

3) бо ҳуҷжатҳои, ки ҳолати ҳуқуқии корманди ғайриштатиро муайян мекунанд, шинос шаванд, инчунин бо тартиби муқарраргардида иттилоотро, ки барои иштирок дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ заруранд, дастрас намоянд;

4) ба кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар иҷрои вазифаҳои онҳо дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ кумак расонанд;

5) дар доираи асосҳои пешбининамудаи моддаи 17 Қонуни мазкур қувваи ҷисмониро истифода баранд;

6) ҳуқуқҳои дигари бо Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардидаро амалӣ намоянд.

4. Кормандони ғайриштатӣ ҳангоми ба амал баровардани фаъолият оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ уҳдадоранд:

1) талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар соҳаи ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ донанд ва риоя намоянд;

2) супоришҳои кормандони ваколатдори мақомоти ҳифзи ҳуқуқро, ки бо тартиби муқарраргардида дода шудаанд ва хилофи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон нестанд, иҷро намоянд;

3) ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро риоя кунанд;

4) ҳангоми доштани тайёри ва ё малакаи дахлдор ба шахсоне, ки аз ҳуқуқвайронкуниҳо ва ҳодисаҳои нохуш зарар дидаанд, инчунин дар ҳолати очизӣ ва ё ҳолати дигари ба ҳаёт ва саломатии онҳо таҳдидкунанда қарор доранд, ёрии таъҷили расонанд;

5) бо худ шаҳодатнома дошта бошанд ва ба шаҳрвандоне, ки нисбат ба онҳо талаби қатъи амали ғайриқонунӣ равона шудааст, нишон диҳанд.

5. Кормандони ғайриштатӣ дар ҳолатҳои зерин аз ҳайати кормандони ғайриштатии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ хориҷ карда мешаванд:

1) дар асоси аризаи шахсӣ;

2) ба миён омадани ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 3 моддаи 9 Қонуни мазкур;

3) мунтазам иҷро накардани уҳдадорихоӣ ба зиммашон гузошташуда;

4) қатъ гардидани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

5) бинобар сабаби вафот;

6) ҳангоми бадном кардани шаъну шарафи корманди ғайриштатии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ;

7) ҳолатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон.

6. Вобаста ба амалҳои кормандони ғайриштатӣ, ки ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро вайрон мекунанд, мумкин аст бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон шикоят карда шавад.

7. Кормандони ғайриштатӣ, ки ҳангоми таъмини тартиботи ҷамъиятӣ амалҳои ғайриқонунӣ содир менамоянд, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд. Зараре, ки ба шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ расонида шудааст, ба андоза ва бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда мешавад.

Моддаи 11. Шаҳрвандоне, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мусоидат менамоянд, ташкили фаъолият ва вазъи ҳуқуқии онҳо

1. Шаҳрвандон ҳуқуқ доранд ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мусоидат намоянд.

2. Талабот нисбат ба шаҳрвандоне, ки меҳоянд ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мусоидат намоянд, ташкили фаъолият ва вазъи ҳуқуқии онҳоро қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

БОБИ 4. ИШТИРОКИ ДАСТҶАМЪОНАИ ШАҲРВАНДОН ДАР ТАЪМИНИ ТАРТИБОТИ ҶАМЪИЯТӢ

Моддаи 12. Дастёрони ихтиёрӣ

1. Дастёрони ихтиёрӣ гурӯҳи ихтиёрии на камтар аз даҳ шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, ки дар ҷойи қор, таҳсил ва маҳалли зисти шаҳрвандон бо мақсади мусоидат ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ барои таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур таъсис дода шуда, аз қайди баҳисобгирии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ гузаштааст ва дар маҳалҳо таҳти роҳбарии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ фаъолият мекунад.

2. Узви дастёрони ихтиёрӣ шаҳрвандоне шуда метавонанд, ки ба синни ҳаҷдаҳ расидаанд, аз рӯи сифатҳои қорӣ, ахлоқӣ ва вазъи саломатӣ қобилияти иҷрои вазифаҳоро оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ доранд.

3. Шаҳрвандоне, ки дар қисми 3 моддаи 9 Қонуни мазкур номбар шудаанд, наметавонанд узви дастёрони ихтиёрӣ шаванд.

4. Протоколи маҷлиси умумии шаҳрвандон дар бораи таъсис додани дастёрони ихтиёрӣ ва ҳайати он барои қайди баҳисобгирӣ ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ пешниҳод карда мешавад. Дастёрони ихтиёрӣ аз рӯзи аз қайди баҳисобгирӣ гузаштан таъсисёфта ба ҳисоб рафта, шахси ҳуқуқӣ намебошад. Агар ҳуҷҷатҳои

пешниҳодшуда хилофи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бошанд, қайди баҳисобирии дастёрони ихтиёри рад карда мешавад.

5. Ба узви дастёрони ихтиёри шаҳодатномаи махсуси намунааш ягона, нишони сарисинагии "Дастёри ихтиёри" ва рамзҳои дигар, ки аз ҷониби роҳбари мақомоти ҳифзи ҳуқуқ тасдиқ мегарданд, дода мешаванд.

6. Низомномаи дастёрони ихтиёри аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

7. Таъсис додани дастёрони ихтиёри дар назди ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои динӣ, инчунин таъсис ва фаъолияти сохторҳои ташкилии ҳизбҳои сиёсӣ ва иттиҳодияҳои динӣ дар дастёрони ихтиёри манъ аст.

Моддаи 13. Шууроҳои ҷамъиятӣ

1. Шуурои ҷамъиятӣ ниҳоди ҷамъиятии доимоамалкунанда ба ҳисоб рафта, фаъолияти худро дар асоси ташаббусҳои ҷамъиятӣ анҷом медиҳад ва тавассути муттаҳидшавии ихтиёрии шаҳрвандон бо мақсади ба роҳ мондани ҳамкориҳои мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо ҷомеа, баланд бардоштани эътимоди аҳоли ба низомии ҳифзи ҳуқуқи давлат, нақши ҷомеаи шаҳрвандӣ дар таҳкими таъмини тартиботи ҳуқуқӣ ва амнияти ҷамъиятӣ, пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳо ва баланд бардоштани фарҳанги ҳуқуқии аҳоли амал мекунад.

2. Шууроҳои ҷамъиятӣ танҳо дар назди Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва воҳидҳои сохтори он ташкил карда мешаванд, шахси ҳуқуқӣ намебошанд.

3. Шууроҳои ҷамъиятӣ аз ҳисоби на камтар аз ҳафт ва на бештар аз бисту як шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси иштироки ихтиёри дар фаъолияти онҳо, асосан аз ҳисоби намоёндогони ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ, ташкил карда мешаванд. Ба ҳайати шууроҳои ҷамъиятӣ метавонанд кормандони ғайриштатии мақомоти дигари ҳифзи ҳуқуқ дохил карда шаванд. Шумораи умумии аъзои шууроҳои ҷамъиятӣ бояд тоқ бошад.

4. Узви шуурои ҷамъиятӣ шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки синнаш на кам аз бисту сесола буда, дар ҷойи қор ва истиқомат эътибори шоиста дорад, шуда метавонад. Шаҳрвандони дар хизмати давлатӣ қарордошта ва шаҳрвандони дар қисми 3 моддаи 9 Қонуни мазкур номбаршуда наметавонанд узви шуурои ҷамъиятӣ бошанд.

5. Узви шуурои ҷамъиятӣ ваколатҳои худро ройгон ва бе ҷудо шудан аз фаъолияти асосии худ амалӣ менамояд. Ба узви шуурои ҷамъиятӣ шаҳодатнома дода мешавад, ки намунаи онро Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

6. Тартиби ташкил ва фаъолияти шууроҳои ҷамъиятиро, бо дарназардошти хусусиятҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур, низомнома дар бораи шууроҳои ҷамъиятӣ муайян менамояд, ки онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

Моддаи 14. Шуурои собиқадорони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ

1. Шуурои собиқадорони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода мешавад.

2. Шуурои собиқадорони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ бо додани маслиҳат, машварат ва тавсияҳо оид ба банақшагирӣ, ташкил ва ҳамоҳангсозии фаъолият дар мубориза бар зидди ҷинояткорӣ, пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ, таҳкими қонуният, тарбияи кормандони ҷавон, тақмили ихтисос ва малакаи онҳо иштирок менамояд, инчунин ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар иҷрои вазифаҳои мусоидат намуда, тарғиби донишҳои ҳуқуқӣ, муҳимият, шарафнокӣ ва масъулияти хизмат дар мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, эътибори мукофотҳои давлатӣ барои қорнамоиҳои ҷангӣ ва хизмати амалӣ менамояд.

БОБИ 5. ХУСУСИЯТҲОИ ИШТИРОКИ ДАСТЁРОНИ ИХТИЁРИ ДАР ТАЪМИНИ ТАРТИБОТИ ҶАМЪИЯТӢ

Моддаи 15. Фаъолияти дастёрони ихтиёри

Дастёрони ихтиёри фаъолияти худро таҳти роҳбарӣ ва иштироки бевоситаи кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо роҳҳои зерин амалӣ мегардонанд:

1) иштирок дар чорабиниҳо оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ, аз ҷумла дар ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ дар майдонҳо, хиёбонҳо, боғҳои истироҳатӣ, гулгаштҳо,

варзишгоҳҳо, театрҳо, кинотеатрҳо, клубҳо ва ҷойҳои дигари ҷамъиятӣ, инчунин дар вақти гузаронидани ҷорабиниҳои муҳимми ҷамъиятию сиёсӣ ва ҷорабиниҳои дигар;

2) иштирок дар ҷорабиниҳо доир ба пешгирии ҷиноят ва ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ;

3) андешидани ҷораҳои таъхирнопазир барои бартараф кардани оқибати садамаҳо, зуҳуроти табиӣ хавфнок, фалокат, офатҳои табиӣ ё офатҳои дигар, пешгирӣ намудани онҳо ва расонидани кумак ба зарардидагон;

4) пешгирӣ намудани беназоратии кӯдакон ва аз ҷониби ноболиғон содир намудани ҳуқуқвайронкунӣ;

5) иштирок дар таъмини амнияти шахсии шаҳрвандон;

6) иштирок дар таъмини беҳатарии ҳаракат дар роҳ;

7) иштирок дар таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор.

Моддаи 16. Ҳуқуқ ва уҳдадорихои узви дастёрони ихтиёрӣ

1. Узви дастёрони ихтиёрӣ ҳангоми иштирок дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ҳуқуқ дорад:

1) аз шаҳрвандон риояи тартиботи ҷамъиятии муқарраршуда, қатъ кардани ҳуқуқвайронкунӣ ва амалҳои, ки барои иҷрои вазифаҳои узви дастёрони ихтиёрӣ монеъ мешаванд, талаб намояд;

2) ҳангоми аз ҷониби кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ гузаронидани санҷиши ҳуҷҷатҳои шахсии шаҳрвандон, азназаргузаронии воситаҳои нақлиёт, дастгир кардан ва ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ супурдани шахсоне, ки тартиботи ҷамъиятиро вайрон кардаанд, кумак расонад;

3) ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар амалӣ намудани ҷорабиниҳо оид ба маҳдудкунии ҳаракати воситаҳои нақлиёт, иҷозати иштироки шаҳрвандон дар ҷорабиниҳои алоҳидаи оммавӣ мусоидат намояд.

2. Узви дастёрони ихтиёрӣ ҳангоми иштирок дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ уҳдадор аст:

1) талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро риоя намояд, ба маҳдудкунии беасоси ҳуқуқ ва озодии шаҳрвандон, содир кардани амалҳои, ки шаъну шарафи инсон ва шаҳрвандро паст мезананд, роҳ надиҳад;

2) талаботи роҳбарияти дастёрони ихтиёрӣ, инчунин кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқро ҳангоми гузаронидани ҷорабиниҳои якҷоя дақиқ ва софдилона иҷро намояд;

3) ба кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ барои пешгирӣ кардани ҷинояткорӣ ва ҳуқуқвайронкунӣ, боздошти шахсоне, ки ҷиноят содир кардаанд ё ба ҳуқуқвайронкунӣ роҳ додаанд, инчунин муҳофизати ҷойи ҳодиса мусоидат намояд;

4) ҳангоми пешниҳоди маълумот аз ҷониби шаҳрвандон дар бораи ҳодисаҳо ва кирдорҳои, ки ба амнияти шахсии шаҳрвандон, амният ва тартиботи ҷамъиятӣ таҳдид мекунанд, ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ хабар диҳад;

5) дар муносибат бо шаҳрвандон боодоб, ҳушмуомила ва бодикқат бошад;

6) ба шаҳрвандони муҳтоҷе, ки аз ҷинояткорӣ, ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва ҳодисаҳои нохуш зарар дидаанд, кумаки таъҷилӣ расонад;

7) дониши ҳуқуқии ҳудро такмил диҳад, ҳуқуқу уҳдадорихои узви дастёрони ихтиёрӣро аз худ намояд ва онро риоя кунад;

8) ҳангоми иҷрои вазифа бо худ шаҳодатнома дошта бошад ва ба шаҳрвандон мутобиқи муроҷиати онҳо нишон диҳад.

3. Узви дастёрони ихтиёрӣ, ки ҳангоми таъмини ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ амалҳои ғайриқонунӣ содир кардааст, ба ҷавобгарии муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон кашида мешавад. Зараре, ки ба шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ аз ҷониби узви дастёрони ихтиёрӣ расонида шудааст, ба андоза ва бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда мешавад.

4. Узви дастёрони ихтиёрӣ ҳуқуқ дорад аз иҷрои уҳдадорихои ҷамъиятӣ даст кашад, агар бевосита ба ҳаёт ва саломатии ӯ хатар таҳдид намояд.

Моддаи 17. Шароит ва ҳадди истифодаи қувваи ҷисмонӣ аз ҷониби узви дастёрони ихтиёрӣ

1. Узви дастёрони ихтиёрӣ дар амалиёти якҷоя бо кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ барои таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ҳуқуқ дорад бо мақсади пешгирии амали шахсоне, ки тартиботи ҷамъиятиро риоя намеkunанд, барои боздошт ва супоридани онҳо ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ қувваи ҷисмониро танҳо дар ҳузури кормандони мақомоти дахлдор ба кор барад, агар тарзҳои дигари ба истифодаи қувваи ҷисмонӣ рабтнадошта, иҷрои вазифаашро оид ба риояи тартиботи ҷамъиятӣ таъмин карда натавонад.

2. Ҳангоми истифодаи қувваи ҷисмонӣ узви дастёрони ихтиёрӣ уҳдадор аст:

1) вайронкунандаи тартиботи ҷамъиятиро дар бораи нияти ба кор бурдани қувваи ҷисмонӣ огоҳ намояд, зимнан, барои амалӣ намудани талаби худ бо дарназардошти вазъи мушаххас фурсати кифоя диҳад, ба истиснои ҳолатҳои, ки таъхир додани истифодаи қувваи ҷисмонӣ ба ҳаёт ва саломатии шахрвандон хавфи бевосита ба вучуд меорад;

2) вобаста ба хусусият ва дараҷаи хавфнокии ҷамъиятии ҳуқуқвайронкунӣ ва шахсоне, ки онро содир кардаанд, кӯшиш кунад, ки то ҳадди имкон зарари дар ин ҳолат расонидашаванда сабуктар бошад;

3) ёрии аввалияи тиббиро ба шахсоне, ки дар натиҷаи ба кор бурдани қувваи ҷисмонӣ зарар дидаанд, расонад.

3. Истифодабарии қувваи ҷисмонӣ нисбат ба занони ҳомиладориашон аён, шахсони нишони дақиқи маъъубидошта ва ноболиғон манъ аст.

БОБИ 6. ТАРТИБИ ТАШКИЛ ВА ФАЪОЛИЯТИ ШУРОҲОИ ҶАМЪИЯТӢ ДАР НАЗДИ МАҚОМОТИ КОРҲОИ ДОХИЛӢ

Моддаи 18. Ташкили шуроҳои ҷамъиятӣ дар назди мақомоти корҳои дохилӣ

1. Шурои ҷамъиятӣ дар назди Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси фармоиши вазири корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил карда мешавад.

2. Шууроҳои ҷамъиятӣ дар назди раёсатҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, минтақа ва ноҳияи Рашт бо фармоиши сардори раёсат ташкил карда мешаванд. Ба ҳайати шурои ҷамъиятӣ дар назди раёсатҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, минтақа ва ноҳияи Рашт намояндагони ниҳодҳои ҷомеаи шахрвандӣ ва раиси шурои собиқадорони раёсатҳои мазкур, инчунин кормандони ғайриштатии мақомоти дигари ҳифзи ҳуқуқ, раисони шууроҳои ҷамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳру ноҳияҳо метавонанд шомил гарданд.

3. Шууроҳои ҷамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳру ноҳияҳо бо фармоиши сардори шӯъба ташкил карда мешаванд. Ба ҳайати шурои ҷамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳру ноҳияҳо намояндагони ниҳодҳои ҷомеаи шахрвандӣ ва раиси шурои собиқадорони шӯъбаи корҳои дохилӣ, инчунин кормандони ғайриштатии мақомоти дигари ҳифзи ҳуқуқ, раисони шууроҳои ҷамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои милитсия дар шаҳрак ва деҳот, инчунин минтақаи хизматии милитсия метавонанд шомил гарданд.

4. Шууроҳои ҷамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои милитсия дар шаҳрак ва деҳот, инчунин минтақаи хизматии милитсия бо фармоиши сардори шӯъбаи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳру ноҳияҳо дар мувофиқа бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ташкил карда мешаванд.

5. Ба ҳайати шурои ҷамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои милитсия дар шаҳрак ва деҳот, инчунин минтақаи хизматии милитсия раис ё муовини раиси ҷамоат, раиси шурои маҳалла ё мақомоти дигари худфаъолияти ҷамъиятӣ, роҳбарони муассасаҳои таълимӣ, корхонаҳои калон, командирони дастаҳои дастёрони ихтиёрӣ, намояндагони ниҳодҳои ҷомеаи шахрвандӣ, шурои куҳансолон, инчунин шахсони дигаре, ки дар байни аҳоли дорой нуфузу эътиборанд, метавонанд шомил гарданд.

6. Раиси шурои ҷамъиятӣ аз ҷониби аъзои шуро ба муҳлати се сол ва на бештар аз ду маротиба пай дар пай интихоб мегардад.

Моддаи 19. Фаъолияти шуроҳои ҷамъиятӣ дар назди мақомоти корҳои дохилӣ, ҳуқуқ ва уҳдадорихои онҳо

1. Шуроҳои ҷамъиятӣ фаъолияти худро мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст ва низомнома дар бораи шуроҳои ҷамъиятӣ бо риояи принсипҳои пешбининамудаи Қонуни мазкур амалӣ менамоянд.

2. Шуроҳои ҷамъиятӣ ҳуқуқ доранд:

1) бо тартиби муқаррарнамудаи вазири корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон иттилооти шахсони мансабдори мақомоти корҳои дохилоро дар бораи фаъолияти мақомоти корҳои дохилӣ дар мубориза бар зидди ҷинояткорӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ, ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ ва таъмини амнияти ҷамъиятӣ шунаванд, инчунин дар қори ҷаласаҳои, ки мақомоти корҳои дохилӣ мегузаронанд, иштирок кунанд;

2) ба роҳбарони мақомоти корҳои дохилӣ оид ба бештар намудани фаъолияти мақомоти корҳои дохилӣ ва ҳамкориҳои онҳо бо ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ пешниҳодҳо манзур намоянд, ба кормандони мақомоти корҳои дохилӣ барои ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунашон мусоидат намоянд;

3) бо тартиби муқаррарнамудаи вазири корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти корҳои дохилӣ гузаронидани қабули шахсии шаҳрвандон ва намояндагони шахсони ҳуқуқӣ оид ба масъалаҳои ҳифз ва барқарор намудани ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии поймолшудаи онҳо, аз ҷумла зараре, ки ба онҳо дар натиҷаи амали ғайриқонунии кормандони мақомоти корҳои дохилӣ расонида шудааст, иштирок намоянд;

4) ба роҳбарони дахлдори мақомоти корҳои дохилӣ оид ба гузаронидани санҷиш дар бораи аз ҷониби кормандони мақомоти корҳои дохилӣ поймол намудани ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, талаботи рафтори хизматӣ, меъёрҳои одоби касбӣ, дархост кунанд, дар ҷунин санҷишҳо иштирок намоянд ва бо натиҷаҳои онҳо шинос шаванд;

5) ба мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот бо пешниҳодҳо оид ба тақмили механизмҳои ҳамкорӣ дар самти мустаҳкам намудани тартиботи ҷамъиятӣ ва мубориза бар зидди ҳуқуқвайронкунӣ муроҷиат намоянд;

6) тибқи мақсад ва вазифаҳои конференсияҳо ва семинарҳо ташкил ва баргузор намоянд, бюллетенҳо бароранд, ҳисоботро дар бораи фаъолияти худ нашр ва мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон паҳн намоянд.

3. Шуроҳои ҷамъиятӣ уҳдадоранд:

1) талаботи қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандон, инчунин ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахсони ҳуқуқиро риоя намоянд;

2) ба ҳолатҳои вайрон намудани ҳуқуқу озодиҳои шаҳрвандон, манфиатҳои корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои дигар эътино кунанд;

3) аз рӯи масъалаҳои муҳими фаъолияти мақомоти корҳои дохилӣ аҳолиро мунтазам хабардор кунанд, бо дар назар доштани ақидаи онҳо, тавсияву тақлифҳои дахлдор пешниҳод намоянд.

4. Ба шуроҳои ҷамъиятӣ манъ аст:

1) даҳлат намудан ба фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ;

2) паҳн кардани маълумоти дорӣ сирри давлатӣ ё сирри дигари бо қонун ҳифзшаванда;

3) ба қори худ ҷалб намудани шаҳрвандони хориҷӣ, шахсони бешаҳрванд ва шаҳрвандони дар қисми 3 моддаи 9 Қонуни мазкур номбаршуда;

4) намояндагӣ ва аз номи мақомоти корҳои дохилӣ баромад кардан;

5) намояндагӣ ва муаррифӣ кардани манфиатҳои ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, динӣ ва гурӯҳҳои иҷтимоӣ;

6) монеа сохтан ба кормандони мақомоти корҳои дохилӣ ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ дар мубориза бар зидди ҷинояткорӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳо дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ;

7) қароре қабул намоянд ва амале содир кунанд, ки хилофи манфиатҳои мустақкам намудани кафолатҳои таъмини ҳуқуқи озодиҳои шаҳрвандон, пурзӯр намудани мубориза бар зидди ҷинояткорӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ бошад.

Моддаи 20. Вазифаҳои шурои ҷамъиятӣ дар назди Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Шурои ҷамъиятӣ мақоми намояндагӣ, ташхисию машваратӣ, ҳамоҳангсозӣ ва мушоҳидавӣ мебошад, ки бо мақсади таъмини иштироки мустақим ва ғайримустақими шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ, ба инобат гирифтани афкори ҷамъиятӣ дар ташақкул ва амалигардонии сиёсати давлатӣ дар соҳаи ҳамкории мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо ҷомеа таъсис дода шудааст.

2. Шурои ҷамъиятӣ дар назди Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои вазифаҳои зерин мебошад:

1) роҳбарии умумӣ ва ҳамоҳангсозии фаъолияти шуроҳои ҷамъиятиро амалӣ намуда, мониторинги кори онҳоро пеш мебарад, доир ба такмили фаъолият ва паҳн намудани таҷрибаи пешқадами онҳо чораҳо меандешад;

2) таҳлил ва арзёбии экспертии фаъолияти шуроҳои ҷамъиятиро амалӣ менамояд, ба онҳо ёрии машваратӣ, иттилоотӣ, ташкилӣ, методӣ ва кумаку дастгирии дигар мерасонад;

3) бо дарназардошти дархости ҷомеа, ба мақомоти корҳои дохилӣ чиҳати амалигардонии фаъолият ва татбиқи сиёсати давлатӣ дар соҳаи ҳамкории мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо ҷомеа мусоидат менамояд;

4) дар таҳияи лоиҳаҳои барномаҳо ва стратегияҳои давлатии мубориза бар зидди ҷинояткорӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳо, барномаҳои рушди мақомоти ҳифзи ҳуқуқ иштирок менамояд;

5) пешниҳодҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқири оид ба такмили фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ меомӯзад, ҷамъбаст ва манзур менамояд.

Моддаи 21. Вазифаҳои шуроҳои ҷамъиятӣ дар назди раёсат ва шӯбаҳои ҳудудии мақомоти корҳои дохилӣ

1. Шуроҳои ҷамъиятӣ дар назди раёсатҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, минтақа ва ноҳияи Рашт дорои вазифаҳои зерин мебошанд:

1) фаъолияти шуроҳои ҷамъиятӣ дар назди шӯбаҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳру ноҳияҳоро ҳамоҳанг месозанд, таҳлилу арзёбии фаъолияти онҳоро ба роҳ мемонанд, дастгирии машваратӣ, иттилоотӣ, ташкилӣ, методӣ ва дигарро мерасонанд;

2) дар таҳия ва татбиқи барномаҳои ҳудудии ҳамкории мақомоти дахлдор ва ҷомеаи шаҳрвандӣ, мубориза бар зидди ҷинояткорӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ иштирок менамоянд;

3) ба шурои ҷамъиятӣ дар назди Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз натиҷаҳои фаъолияти худ бо тартиб ва дар муҳлатҳои муқарраргардида маълумот медиҳанд;

4) якҷо бо раёсатҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе таклифҳо пешниҳод менамоянд, ки ба ҳалли масъалаҳои таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ва амалигардонии чорабиниҳои муштарак нигаронида шудаанд;

5) дар тарбияи ҳуқуқи шаҳрвандон, баланд бардоштани фарҳанг ва шуури ҳуқуқи аҳоли иштирок менамоянд.

2. Шурои чамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳру ноҳияҳо ҳамчун зинаи асосии низоми шуроҳои чамъиятӣ дорои вазифаҳои зерин мебошад:

1) фаъолияти шуроҳои чамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои шахрак ва деҳот, инчунин минтақаи хизмати милитсияро ҳамроҳанг менамояд, таҳлилу арзёбии ташхисии фаъолияти онҳоро ба роҳ меонад, дастгирии машваратӣ, иттилоотӣ, ташкилӣ, методӣ ва дигарро мерасонад;

2) дар таҳия ва амалисозии барномаҳои маҳаллии ҳамкории мақомоти дахлдор ва ҷомеаи шаҳрвандӣ, мубориза бар зидди ҷинояткорӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ иштирок менамояд;

3) дар бораи натиҷаҳои фаъолияти худ бо тартиби муқарраргардида ба шуроҳои чамъиятии зинаҳои болоӣ дар назди мақомоти корҳои дохилӣ маълумот медиҳад;

4) якҷо бо шӯъбаҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳру ноҳияҳо пешниҳодҳо таҳия менамояд, ки ба ҳалли масъалаҳои таъмини тартиботи чамъиятӣ ва гузарондани чорабиниҳои муштарак нигаронида шудаанд;

5) бо дастаҳои дастҳои ихтиёрӣ, ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ барои таъмини тартиботи чамъиятӣ ҳамкорӣ мекунад;

6) ба манфиати ҳаматарафа ва ҳолисонаи иттилоотии аҳоли оид ба масъалаҳои мубрами фаъолияти мақомоти корҳои дохилӣ, зарурати расондани кумак ва дастгирии онҳо дар таъмини тартиботи чамъиятӣ, мубориза бар зидди ҷинояткорӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳо, муқовимат ба экстремизм ва терроризм намоёндогони матбуоти даврӣ ва дигар воситаҳои ахбори оммаро ҷалб менамояд;

7) дар тарғиби донишҳои ҳуқуқӣ ва баланд бардоштани фарҳанг ва шуури ҳуқуқии аҳоли иштирок менамояд.

Моддаи 22. Вазифаҳои шурои чамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои милитсия дар шахрак ва деҳот, инчунин минтақаи хизмати милитсия

1. Шурои чамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои милитсия дар шахрак ва деҳот, инчунин минтақаи хизмати милитсия зинаи ибтидоии низоми шуроҳои чамъиятӣ дар назди мақомоти корҳои дохилӣ мебошад. Дар фармоиш дар бораи таъсиси шурои чамъиятӣ бояд маълумот дар бораи ном, ҳайат ва нишони макони ҷойгиршавии шуро зикр карда шавад.

2. Шурои чамъиятӣ дар назди шӯъбаҳои милитсия дар шахрак ва деҳот, инчунин минтақаи хизмати милитсия дорои вазифаҳои зерин мебошад:

1) дар таҳия ва амалисозии барномаҳои маҳаллии ҳамкории милитсия ва ҷомеаи шаҳрвандӣ, мубориза бар зидди ҷинояткорӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ иштирок менамояд;

2) якҷо бо нозирони минтақавии милитсия таъмини тартиботи чамъиятиро дар шахрак, деҳа, маҳалла ва кӯчаҳо бо ҷалби дастаҳои дастҳои ихтиёрӣ, ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ташкил мекунад;

3) якҷо бо аҳоли тақлифҳоеро пешниҳод менамояд, ки ба ҳалли масъалаҳои таъмини тартиботи чамъиятӣ ва ба амал баровардани тадбирҳои муштарак бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ нигаронида шудаанд;

4) дар байни аҳоли оид ба зарурати расонидани кумак ва мусоидат ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи чамъиятӣ корҳои фаҳмондадиҳӣ мебарад;

5) бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ дар ҷаласаи шурои чамъиятӣ муноқишаҳои оилавӣ маишӣ, зӯрварӣ дар оила, ҳолатҳои аз тарбияи фарзанд саркашӣ кардани падару модар ё шахсони онҳоро ивазкунанда, инчунин аз таъминоти падару модар саркашӣ кардани фарзандонро баррасӣ намуда, шахсонро, ки чунин амалҳоро содир кардаанд, дар бораи норавони амалҳои ғайриқонунӣ огоҳ мекунад;

6) оид ба пешгирии рафтори зиддичамъиятии ноболиғон, ки бо оворагардӣ, талбандагӣ, ғошишагӣ машғуланд, воситаҳои нашъадор, моддаҳои саҳттаъсир ё мадхушкунандаи дигар, маҳсулоти тамоқу, нӯшокиҳои спиртӣ ва нӯшокиҳои дар асоси онҳо истеҳсолшударо истеъмол мекунанд, инчунин оид ба кирдорҳои дигари поймол

кардани ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии шахсони воқеӣ ва ё ҳуқуқӣ корҳои фаҳмондадиҳиро анҷом медиҳад;

7) ба тарбияи шахсони қаблан маҳкумшуда ва шахсоне, ки дар қайди пешгирии мақомоти корҳои дохилӣ мебошанд, мусоидат мекунад;

8) дар шунидани ҳисоботи нозирӣ минтақавии милитсия дар назди аҳолии иштирок мекунад;

9) ба аҳолии доир ба риояи талаботи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд, танзими анъана ва ҷашну маросим, инчунин талаботи дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ мусоидат менамояд;

10) оид ба натиҷаҳои фаъолияти худ бо тартиб ва муҳлатҳои муайяннамудаи низомнома дар бораи шуроҳои ҷамъиятӣ дар назди мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шурои ҷамъиятӣ дар назди шӯъбаи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳру ноҳия маълумот медиҳад;

11) дар тарғиби донишҳои ҳуқуқӣ ва баланд бардоштани фарҳанг ва шуури ҳуқуқии аҳолии иштирок менамояд.

БОБИ 7. КАФОЛАТҲОИ ҲИМОЯИ ҲУҚУҚӢ, ИҶТИМОӢ ВА ЧОРАҲОИ ҲАВАСМАНДГАРДОНИИ ШАҲРВАНДОНИ БА МАҚОМОТИ ҲИФЗИ ҲУҚУҚ ДАР ТАЪМИНИ ТАРТИБОТИ ҶАМЪИЯТӢ МУСОИДАТКУНАНДА

Моддаи 23. Кафолати ҳимояи ҳуқуқии шаҳрвандони ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидаткунанда

1. Талаботи қонунии шаҳрвандоне, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ҳангоми таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидат менамоянд, барои шаҳрвандон ҳатмӣ мебошад.

2. Суиқасд ба ҳаёти шаҳрвандоне, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидат мекунанд ва аъзои оилаи онҳо, истифодаи зӯрварӣ нисбат ба онҳо ё таҳқири онҳо ҳангоми иҷрои уҳдадорӣ ё ба иҷрои уҳдадорӣ доир ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ алоқаманд, боиси ҷавобгарии муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон мегардад.

3. Ҳимояи ҳуқуқии шаҳрвандоне, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидат мекунанд ва аъзои оилаи онҳо, агар амали онҳо ба пешгирий, ошкор ё кушодани ҷиноят ҳамчун иштирокчиёни мурофиаи судии ҷиноятӣ алоқаманд бошад, бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҳимояи давлатии иштирокчиёни мурофиаи судии ҷиноятӣ" анҷом дода мешавад.

Моддаи 24. Ҳимояи иҷтимоии шаҳрвандони ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидаткунанда

1. Шаҳрванде, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидат намуда, дар натиҷа ҷароҳат бардоштааст, осеб дидааст ё захм гирифта, муваққатан корношоям шудааст, тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ӯ кумаки пулии яқвақта дода мешавад.

2. Шаҳрванде, ки дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мусоидат намуда, дар натиҷаи иҷрои уҳдадорӣ бинобар иштирок дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ба маъҷубӣ гирифта шудааст, мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ӯ (дар ҳолати ҳалок, вафот - ба аъзои оилааш) нафақа таъин карда мешавад.

3. Зарари ба молу мулки шаҳрванде, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидат намуда, дар натиҷаи иҷрои уҳдадорӣ бинобар иштирок дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ё ба молу мулки ҳешовандонаш (зан, шавҳар, фарзанд, падару модар, бародар, хоҳар, инчунин падару модар, бародар, хоҳар ва фарзандони зан ё шавҳар, амак (тағо), хола, амма, кудо, келин, домод, бародарзода (хоҳарзода), фарзандхондагон, фарзандхондшудагон, инчунин шахси дигаре, ки бо ӯ яққоя зиндагӣ карда, хоҷагии умумӣ пеш мебарад) расонида шудааст, мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда мешавад.

Моддаи 25. Чораҳои ҳавасмандгардонию шаҳрвандони ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидаткунанда

1. Шаҳрвандоне, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидат менамоянд, метавонанд барои иштироки ғаёлона дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ҳавасманд карда шаванд, бо:

- 1) эълон намудани миннатдорӣ;
- 2) сарфароз намудан бо ифтихорнома;
- 3) мукофоти пулӣ;
- 4) тухфаҳои арзишманд;
- 5) намудҳои дигари ҳавасмандгардонӣ, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

2. Шаҳрвандоне, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидат менамоянд, барои хизматҳои махсус дар иҷрои вазифаҳои ҷамъиятӣ ва зоҳир намудани мардонагӣ ва матонат метавонанд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон барои сарфароз гардонидан бо мукофотҳои давлатӣ пешбарӣ карда шаванд.

Моддаи 26. Ҳавасмандгардонии моддӣ, кафолатҳо ва ҷубронҳои дигар ба шаҳрвандоне, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидат менамоянд

Мақомоти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии маҳаллӣ шаҳрвандонро, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ мусоидат менамоянд, бо имтиёзҳо ва ҷуброни пулии иловагӣ, шаклҳои дигари манфиатнокии моддӣ, ки ҳилофи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон нестанд, ҳавасманд мегардонанд.

Моддаи 27. Таъминоти моддию техникии ғаёлияти кормандони ғайриштатӣ

Таъминоти моддию техникии ғаёлияти кормандони ғайриштатӣ метавонад дар доираи маблағҳои дар сметаи ҳороҷоти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ пешбинишуда сурат гирад.

Моддаи 28. Маблағгузорӣ ва таъминоти моддию техникии ғаёлияти дастёрони ихтиёрӣ ва шуроҳои ҷамъиятӣ

Маблағгузорӣ ва таъминоти моддию техникии ғаёлияти дастёрони ихтиёрӣ ва шуроҳои ҷамъиятӣ аз ҳисоби маблағҳои шахсони ҳуқуқӣ, саҳмҳои ихтиёрии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, маблағҳои фонди ташаббусҳои шаҳрвандӣ оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ва таҳкими қонуният, инчунин сарчашмаҳои дигаре, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, амалӣ карда мешавад.

Моддаи 29. Фонди ташаббусҳои шаҳрвандӣ оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ва таҳкими қонуният

1. Фонди ташаббусҳои шаҳрвандӣ оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ва таҳкими қонуният бо мақсади таъминоти молиявӣ, моддию техникии ғаёлияти дастёрони ихтиёрӣ ва шуроҳои ҷамъиятӣ, инчунин ҳавасмандгардонии моддии шахсоне, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мусоидат мекунанд, ташкил карда мешавад.

2. Молу мулк ва дороиҳои дигари фонд аз саҳмҳои ихтиёрӣ ва хайрияҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, инчунин манбаъҳои дигаре, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, ташаккул меёбад.

3. Идоракунии фонд аз ҷониби шурои парасторон, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби намояндагони ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва мақомоти давлатӣ ташкил менамояд, ба роҳ монда мешавад.

БОБИ 8. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 30. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 31. Дар бораи аз эътибор соқит донистани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ"

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иштироки шаҳрвандон дар таъмини тартиботи ҷамъиятӣ" аз 3 декабри соли 2009 (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2009, №12, мод. 818) аз эътибор соқит дониста шавад.

Моддаи 32. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе,
аз 22 июни соли 2023, № 1969

Эмомалӣ Раҳмон